

בענין 576 - Shabbos Emergencies - 9/11 Katrina

הקדמה להענין - עיין ברש"י (סוכה כ"ט ד"ה מפיי) "כל מיני פורענות הבאין בעולם יש להם לישראל לדאוג ולומר לא בא סימן זה אלא בשביבנו יותר מאשר אומת מפני שהן רגילין ללקות יותר מכולם" וכן כתוב רש"י (סמות ז - ג) לבני ישראל ליקח מוסר

I. גדרי וככלי ספק פיקוח נפש

- כל המאבד נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאשר איבד עולם מלא וכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא (סמיהין ל"ז)
- לא רק ודאי פיקוח נפש דוחה כל המצאות אלא גם ספק (יומל פ"ג- פ"ה ופ"ע זל"ט - ז)
- גם אם יש ספק בעצם העובדה אם יהיה אח"כ מותר
- ספק פיקוח נפש איינו סתום ספק השКОל אלא אפילו ספק ספק וספק רחוק ואפילו שלישה ספיקות יחד
- אף שבפיקוח נפש אין הולכים אחר הרוב בכל זאת כאשר הדיינים חלוקים ביניהם הולכים אחר רוב הדיינים (מנחת חינוך ע"ח - סק"ג)
- הרודף אחר חברו להרוגו אין הנרדף צריך לדקדק אם יכול להציל עצמו ע"י פגיעה באחד מאבריו אלא הוא רשאי להרוגו משום שהוא בהול (שורית ריב"ש ל"ח)
- נזק של רבים מקרים כגון כיבוי גחלת ברה"ר (פ"ל"ז - כ"ז) והה' קוזן און זוכחת ברה"ר (כ"ח - ז) והוא מלאכה שאינה צריכה לגופה משא"כ נזק יחיד (בה"ל רע"ח)
- עיין בעורך השלחן (פ"ז - כ"ג)adam ספק שהוא שמיית (spider) ואף אם תפול לתוך המאכל ג"כ מי יימר שהוא מסוכנת וגם יכולם לכנות המאכל ואיסורו מן התורה ע"ש

II. מי שיכול להציל נכרי ב' New Orleans וαιינו מציל תלוי בהמצב ואבאר באות III ועיין באג"מ (ד - ג"ע) דמתירין אישור דאוריתא מושם איבה**III. אם מותר להכנס עצמו לספק סכנה להציל חבירו מודאי סכנה**

- עיין בבית יוסף (ח"מ תכ"ו) שכabb בשם הגהות מיימני דציריך לסכן עצמו בשבייל חבירו כשהוא ספק סכנה וחבירו ודאי סכנה וחלק עליו adam שנייהם ת"ח או ע"ה ומכ"ש אם רק המציל ת"ח והניצל ע"ה אינו רשאי להכנס עצמו אפילו בספק פיקוח נפש אך אם המציל אינו ת"ח כמו הניצל אז מותר להכנס עצמו אבל אינו מחוריב אם לא ממדת חסידות אם ירצה וכ"כ הרדכ"ז שספק זה כודאי ולא דמי להוריות (פ"ג) דכהן קודם ללוו דשאני התם דיאנו מכנים עצמו לסקנה
- עיין בשו"ת שבת הלוי (ה - קל"ז - ז) adam עומד לפניו פיקוח נפש ודאית של חבירו להכנס עצמו בספק פ"ג ע"פ הרוב בזה הו הספק כודאי ואסור אבל כשהספק על פי הרוב נוטה להצלחה ע"פ דעתמא חייב לפיקח על עצמו אבל הכא נדחה מפני ודאי של חבירו והביא זה בשם הגהות מימיוניות לדעת כנה"ג ואנו פסקין דזה רק מדת חסידות ולא חיוב
- עיין באג"מ (י"ד ג - קע"ד - ז) adam הוא ודאי ימות ויהרג תחתיו אף שהאחד הווי ת"ח ובבעל מעשים טובים מ"מ בסכנה ודאית לעצמו אסור אבל לספק סכנה אינו לחיבבו ועכ"פ רשאי וזה שפפוס ולוליןinos אחיהם שאמרו על עצמן שקר שהם הרוגו בת המלך כדי להציל את ישראל (משמעות י"ח זרכ"ז) התם שאני משום דמצלת רוב עם ולכון הכל תלוי בהמצב ואבאר עוד להציל מומר להחל שבותה באופן שאין ספק להציל - עיין בשו"ת מהר"ם שי"ק (ק"מ) דהרי הוא כישראל אמרין שאח התקרט ועשה השובה וכמו שכabb בגمرا (קידושין מ"ע) דחייבין שמא הרהר תשובה בלבו וכ"כ השו"ת חת"ס (י"ד זמ"ה) ועיין בשעמץ"ה (ג"ז - ח)
- להציל נכרי באופן שאין להציל שום סכנה - עיין באג"מ (ד - פ) דבזמןינו אם יש חשש איבה מצילין הנכרי אפילו ע"י איסור תורה

IV. עוד שאלות

- בשעה שבטלת שליטה המלכות ויד רוצחים וגנבים שליטים הווי בודאי סכנה ומותר להחל שבת בכל מלאכה וכדין כותים שצרו על עירות ישראל (פ"ל"ט - ז)
- להחל שבת כשבגנב הפורץ לדירה או אפילו אין פורץ אבל עוסק בדבר מכיוון שיש חשש שיתקוף את הנמצאים בה מותר לכל אדם לטלפן למשטרה (שה"כ

ג) כל מה שמצוור להציגו מפני הדליך מותר להציגו ממשאר דברים המאבדים (כל"ד - י"ט) ולכן אסור לומר לנכרי להציגו (כל"ד - כ"ס וכ"ז) וע"ע ברמ"א (סעיף כ"ז) שכח בזמן זהה שאנו שראויין בין א"י מותר לכבות דליך בשבת מחשש סכנותות נפשות והזריז הרי זה משובח מ"מ הכל לפני העניין ועיין בשו"ע (תק"ד - ה) והאג"ה (ב"ס) דמותר לכבות דליך אפילו בשבת בזמן הזה

ד) **קטן שאבד** ויש מקום לדאגה מותר להודיע המשטרה בטלפון (שש"כ מ"א - כ"ח) ועיין במ"ב (מכ"ח - ל"ח) דמותר לשבור הדלת שנעל בפני התינוק אפלו אם היא אופנה שהיא איסור תורה דshima יבעת התינוק וימותר

(ה) הרואה בשבת תנוועה חשודה או אנשים חדשדים או חפץ חדש במקומות שבני אדם יעברו שם יזעיק מיד את המשטרה וראיתי לדמותו גחלת כדי שלא יזעקו בה רבים (שש"כ ג' - מ"ה - ס"ג) וע"ע בשוו"ת רבינו עקיבא אמר (ה' - ס') דאחד אלף יגיע לסכנה לא חשיב ספק סכנה ועיין בשערים מצוינים בהלכה (ט' - ז') בשם הרמ"א (טכ"ט - ז') דהכל לפיה העניין וכ"כ המג"א (טכ"ז - כ"ג) בענין השממית ע"ש אמן עיין עוד בשש"כ (ל' - ט' - ט'') דכל דבר שהעולם חוששים לו משום סכנה הרי הוא בגדר סכנה ועוד יש אומרים דספק סכנה לכל הציבור נידון כספק גם אם הסכנה היא בסבירות נמוכות (רב מ.מ. פרבשטיין אנטיציקלופדיה רפואיות 398-402) (ו) כגון הייזק דבריהם אפילו אישור ואורייתא (ר'ן על הריני"ף פ' ז' בשם הבה"ג והר"ח) (ו) וכגון ממון הדברים נחשב כפיקוח نفس (חוטס' סיידין כ"ו). ד"ה מי לרצוי בענין שביעית ורמ"א י"ד ק"ט - כ"ג בענין הלוואה ברובית) (ו) לרדה למקלט בעת מלחה (חו"א תבוזות וכategies מ"ח) (ו) להציג רבים מミתא מותר לעבור גם על גלווי עיריות (חוטס' ימול פ"ט. ד"ה מה) (ו) מותר לחולל שבת גם שהסכנה לא התחיל (שו"ע פ"ט - ו) ולדעתו יש ספק פקו"ח נש לרבים בהנ"ל ומחייב לזעוק מיד המשטרה ו) חוטי חשמל שנפלו ברחוב וייש חשש שייגע בהם אדם מותר להזעיק את חברות החשמל על מנת להפסיק את הזרם ואין חיוב מעיקר הדין לעמוד שם במשך כל השבת וכמו שਮותר לכבות גחלת כדי שלא יזעקו בה רבים (טיל"ד - כ"ז) מ"מ במילואים כתוב דצ"ע דעת הטלפון הוא מבעיר ומכביה אש כמה פעמים משא"כ בଘלת

ז) בור ברה"ר שנקרא manhole שהוא פותח מותר לכיסותו אפילו אם יש בו איסורי תורה ועיין ברמב"ם (י"ד - י"ז) דהמחייב דלת של בור חייב משומם בונה מ"מ הוא ספק פיקוח נפש ומושום הזיקה דברים התירו גם במלאתה دائריהיתא

ח) סגירת הגاز בתנור שיש בו electronic ignition שנפתח באנוס יש להתיר לסגורו על ידי נכרי או קטן בשעת הדחק גדול ואולי ע"י ישראל בשינוי ט) נר דלק שנפל על השלחן צריך להגביה קודם שידליך משום דמותה לטלטל מוקצת במקום דודם בהול על ממונו (צפת קג"ג) והר"ן (צט) והבה"ל (בל"ד) י) איש שנשמע בביתו צלצול הטלפון בלי הפסק כגון לעשרה מינוטין יש אומרים שਮותר להרימנו ע"י נכרי או קטן או ע"י עצמו בשינוי (Rav Ribiat Pg. 1210) והכל תלוי בהמצב ומ"מ נראה לי דאיין להתיר בפרט בזמןינו שיש חבירי הצלחה ובאופן

V. יסוד גודלה דאין שום דבר במקורה בעולם ועיין בברכות (ג"ט) לא נבראו הרעמים אלא לפשוט עיקריות שככל האדם שנאמר (קסלה ג') והאלקים עשה שיראו מלפניו ועיין ברש"י (פמ"ז - ג') דמדתו של הקב"ה שהוא מביא פורענות על האומות כדי שישמעו ויראו (פפ"ג - ו') שמביא רעה לעולם במקומם אחד שע"ז ניקח אנו בני ישראל מוסר לעצמנו ואסור לומר שהוא מקורה ככתוב בפרשת בחקתי (כ"ז - כ"ח) ואם תלכו עמי קרי ולא תאבו לשמווע לי ויספה עלייכם מכיה שבע כחטאיכם - פירוש אם תלכו עמי קרי שתאמרו מקורה הוא ולא תשימו לב להתייב דרככם ולכנן איסור גמור לומר ש' 11/9 או Katrina הוא מקורה ואין שום שייכות לנו ועיין בפרשת עקב (י - י"ג) ועתה ישראל מה ה' אלקין שאל עמוק כי אם ליראה את ה' אלקין לлечת בכל דרכיו ולאהבה אותו ולעבדו ... ובפרט בחודש אולול "אני לדודי ודודי לי" וזה קבלה טוביה לאலול לחזק קשר שלנו בהברא עולם המעשה ברב יחזקאל לויינשטיין ורב שלמה וולבה בעניין דברי התערורות ואבאר לבחן הטעמה 'ג' מילוקה של אפה לפמחה טהרה וכקמ' גק ח'ג'ן גמ' ר' לר' צ'ר' צ'ר' צ'ר'